

Onderwerp:
Internetconsultatie "Wet
vereenvoudiging beslagvrije voet"

Bezoekadres:
Librijesteeg 4, Rotterdam
Postadres: Postbus 1024
3000 BA Rotterdam
Internet: rotterdam.nl

Retouradres: Postbus 1024, 3000 BA Rotterdam

De staatssecretaris van Sociale zaken en
Werkgelegenheid
Mevr. drs. J. Klijnsma

Van: Eelco Bruinsma
Telefoon: 010 - 453 33 35
E-mail: eaj.bruinsma@Rotterdam.nl

Datum: 16 augustus 2016

via:

https://www.internetconsultatie.nl/wet_vereenvoudiging_beslagvrije_voet

Geachte mevrouw Klijnsma,,

Cluster Werk & Inkomen van de gemeente Rotterdam (W&I) heeft met belangstelling kennis genomen van het conceptwetsvoorstel "Wet vereenvoudiging beslagvrije voet" dat u voor een internetconsultatie heeft vrijgegeven.

Met dit voorstel worden belangrijke stappen gezet voor een fundamentele herziening van de beslagwetgeving. Rotterdam heeft daar de afgelopen jaren meermalen voor gepleit.

W&I heeft waardering uw inzet om dit dossier verder te brengen en onderschrijft in hoofdlijnen de koers die u met dit voorstel vaart. Wij lichten dat graag nader toe, plaatsen enkele kanttekeningen bij het wetsvoorstel en vragen uw specifieke aandacht op onderdelen.

Algemene opmerkingen

De bestaande beslagwetgeving schiet in praktische uitvoerbaarheid tekort doordat een reeks van stelsel- en wetswijzigingen ervoor heeft gezorgd dat de standaard beslagvrije voet van 90% van de bijstandsnorm, door tal van individueel bepaalde factoren die afzonderlijk en periodiek uitgevraagd zouden moeten worden, van regel tot uitzondering is geworden.

De grootste winst van het wetsvoorstel is de erkenning dat een systeem waar een veelheid aan gegevens op individueel niveau uitgevraagd moet worden in de praktijk niet werkt. Als gerealiseerd kan worden dat de beslagvrije voet in het merendeel van de gevallen louter op basis van een eenduidig gedefinieerd loonbegrip vastgesteld kan worden, is dat een belangrijke vooruitgang.

Op hoofdlijnen lijkt het wetsvoorstel daar aan te voldoen doordat aansluiting wordt gezocht bij het belastbaar inkomen dat ontleend zou kunnen worden aan de UWV-polisadministratie.

Polisadministratie UWV en belastbaar inkomen

Dit is de kurk waar het wetsvoorstel op drijft. Dit stelt hoge eisen aan de betrouwbaarheid en eenduidigheid van de betreffende gegevens. Voor externe partijen die deze gegevens raadplegen moet helder zijn hoe deze gegevens geïnterpreteerd moeten worden. Bijzondere aandacht moet daarbij bijvoorbeeld worden geschonken aan de periodiciteit van de inkomens (bijvoorbeeld vier-wekelijks of maand), nabetalings- of eenmalige uitkeringen. Ook de actualiteit van de loongegevens in relatie tot de tijdigheid van aanleveren van loongegevens

door werkgevers is een belangrijk aspect.

Omdat discussie kan ontstaan over een eenmaal aan de hand van de loongegevens vastgestelde beslagvrije voet, is het met het oog op eventuele klacht- of juridische procedures ook noodzakelijk dat deze gegevens reproduceerbaar blijven.

Wij gaan ervan uit dat ook een aantal privacyvraagstukken opgelost zal moeten worden voordat de loongegevens uit de UWW-polisadministratie voor derden als deurwaarders beschikbaar kunnen komen.

De vaststelling van de beslagvrije voet (475da)

Op zich heeft W&I de indruk dat de gekozen systematiek, waarbij aan de hand van het "belastbaar inkomen" de zogenoemde compensatiekop wordt berekend, op hoofdlijnen klopt. Maar zeker voor leken is de berekeningswijze van de beslagvrije voet volstrekt onnavolgbaar. Dat kan het proces kwetsbaar maken omdat, zoals hiervoor aangegeven, discussie kan ontstaan over de vaststelling.

Door de voortdurende afhankelijkheid van de beslagwetgeving van inkomensondersteunende maatregelen, zoals de toeslagen, blijft bovendien het risico bestaan dat wijzigingen in aanpalende wetgeving onvoorziene gevolgen voor de beslagwetgeving hebben. Dat nu was juist een van de oorzaken waardoor de bestaande beslagwetgeving uit de rails is gelopen. Concreet hebben onvoorziene effecten in het stelsel van zorgverzekeringen, huur- en zorgtoeslagen bijgedragen aan de lastige uitvoerbaarheid.

Beslagvrije voet en bijstand (475da, vierde lid)

W&I kan zich vinden in de introductie van een aparte beslagvrije voet voor inkomens gelijk aan of onder de relevante bijstandsnorm. Hier heeft Rotterdam meermalen voor gepleit omdat het de uitvoerbaarheid van de beslagwetgeving in het domein van de bijstand en aanverwante regelingen aanzienlijk kan vereenvoudigen.

Het verdient naar ons oordeel aanbeveling om de mogelijkheid open te houden om bij AMvB uitkeringsregelingen aan te wijzen die krachtens wetsduiding worden gelijkgesteld met uitkeringen op grond van de Participatiewet. Dat kan nodig blijken als inkomensregelingen in de basis eenzelfde inkomensniveau beogen te waarborgen, maar waarbij het (maandelijks) inkomen net iets hoger uit kan vallen dan de relevante bijstandsnorm, bijvoorbeeld als gevolg van een verschil in bruto-netto systematiek zoals bij de IOAW.

De beslagvolgorde (art. 475c tweede lid)

W&I kan begrip opbrengen voor de door u aangehouden volgorde waarin schuldeisers verhaal zouden moeten zoeken op de genoemde inkomstenbestanddelen. Het vergoot de kans dat de schuldenaar daadwerkelijk de beschikking houdt over een bedrag gelijk aan de voor hem geldende beslagvrije voet.

Het is met het oog op het beperken van de uitvoeringslast wel noodzakelijk dat schuldeisers eenvoudig kunnen zien op welke inkomensbestanddelen al een beslag of verrekening van vorderingen rust.

Hierbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan de samenloop van verrekeningsbevoegdheden. Verrekening verschaft een feitelijke preferentie waardoor er geen beslagruimte meer is. Maar als sprake is van meerdere inkomstenbronnen waarbij verrekening aan de orde is, is niet geregeld welk verrekeningsbevoegdheid voor de andere gaat.

Concreet zou het dus nog steeds voor kunnen komen dat een gemeente een bijstandsvordering verrekent met de uitkering, terwijl de Belastingdienst/Toeslagen hetzelfde doet met huur- of zorgtoeslag.

De U-bocht (art. 478)

Het probleem van de U-bocht houdt verband met het feit dat een, vaak preferent, schuldeiser vereenvoudigd beslag kan leggen zonder gebruik te maken van een deurwaarder. Op grond van een louter grammaticale uitleg van artikel 478 Rv. zou een derde-beslagene, in weerwil van een eerder gelegd vereenvoudigd beslag en ongeacht een eventuele preferentie van die vordering, aan een deurwaarder af moeten gaan dragen zodra deze beslag legt.

In de praktijk gebeurt dat helaas ook. Het gevolg daarvan is dat de deurwaarder incasseert, maar vervolgens hetgeen ontvangen wordt na aftrek van de (maandelijkse) verdelingskosten af moet dragen aan de preferent schuldeiser. Schuldenaar en schuldeisers schieten hier in het algemeen weinig mee op omdat, zeker bij een beperkte beslagruimte, de opbrengst de verdeelkosten niet of nauwelijks overtreft.

Onderdeel P van het wetsvoorstel brengt hier een positieve verandering in voor het geval de preferent schuldeiser als eerste beslag legt. Maar het biedt geen oplossing voor de situatie waarin de preferent schuldeiser na een eerder door een deurwaarder gelegd beslag komt. Weliswaar wordt op pag. 25 van de MvT toegelicht dat de "innende deurwaarder" de inning kan overdragen aan een andere partij, maar dat is te vrijblijvend.

Vakantietoeslag (art. 475b)

Het is positief dat in de wet eenduidig wordt vastgelegd of en in hoeverre de vakantietoeslag vatbaar is voor beslag.

Het is evenwel de vraag of hiermee het probleem dat is ontstaan als gevolg van het arrest van van de Hoge Raad van 31 oktober 2014 ECLI:NL:HR:2014:3068 volledig is opgelost. Een nadere toelichting waarin dit expliciet tot uitdrukking wordt gebracht is gewenst.

Verder valt uit de toelichting en het voorbeeld op pagina 32 af te leiden dat het de bedoeling is dat, indien het maandelijks inkomen door een reservering van de vakantietoeslag feitelijk gelijk of lager is dan 95% van de bijstandsnorm, er maandelijks geen incassoruimte is maar juist de vakantietoeslag (volledig) vatbaar is voor beslag.

W&I kan daar mee leven al heeft het wel een wijziging van de bestaande incassosystematiek tot gevolg. Daarin wordt juist maandelijks verrekend onder vrijlating van de vakantietoeslag.

Die systematiek wordt door meerdere grote gemeenten gevolgd.

Her is wenselijk dat de consequenties van deze wijziging verder worden doordacht, in het bijzonder ook in overleg met partijen die zich bezig houden met schulddienstverlening. Het kan zijn dat de voorgestelde systematiek gunstiger is uit oogpunt van budgettering of schulddienstverlening. Maar het is ook denkbaar dat juist vanuit die optiek het vrijlaten van de vakantietoeslag wenselijk is, bijvoorbeeld voor het doen van een grote uitgave.

Hardheidsclausule (475fa)

Het wetsvoorstel voorziet in een hardheidsclausule. De vraag dient zich aan of hiervoor een beroep op de rechter noodzakelijk is of dat het aan de "innende deurwaarder" overgelaten kan worden om te bepalen of er aanleiding is om af te wijken van standaard.

Om te voorkomen dat door de hardheidsclausule via een achterdeur toch weer een nauwelijks uitvoerbare individuele regeling wordt geïntroduceerd is het wenselijk dat de ruimte waarbinnen een beroep op die clausule gedaan kan worden, nader wordt gedefinieerd.

Wetstechnische / redactionele opmerkingen

- *Uniform begrip belastbaar inkomen*
De toelichting gaat uit van een "belastbaar inkomen" over een periode van drie maanden (vgl. pag. 33).
Maar dit spoort niet met de berekening van art. 475da. Die berekening gaat uit van het "belastbaar inkomen" op jaarbasis.
- Art. 475da, vierde lid
De bedoeling, dat bij een inkomen dat lager of gelijk is aan de relevante bijstandsnorm, de beslagvrije voet 95% van die norm of het inkomen is, komt niet overeen met de formulering. Die ziet uitsluitend op inkomens die lager zijn dan de relevante bijstandsnorm.
- Art. 475db, onderdeel a
Het wetsvoorstel beoogt hier de regeling onder te brengen zoals die nu is opgenomen in art. 18f van de Zorgverzekeringswet. Dit is echter onjuist gebeurd waardoor de beslagvrije voet ten onrechte in het algemeen wordt verlaagd met de bestuursrechtelijke premie. Daar is geen enkele aanleiding toe. De bestuursrechtelijke premie is, uit oogpunt van beslagwetgeving, in wezen niets anders dan een reguliere premie voor een zorgverzekering. Weliswaar is een werkgever of uitkeringsinstantie tot inhouding verplicht, maar dit moet niet worden verward met de verplichte inhoudingen zoals loonheffing of SVW-premies. De bestuursrechtelijke premie heeft ook geen effect op het (fiscale) brutonetto-traject.

In artikel 18f, tiende lid, Zvw is slechts een regeling opgenomen die ervoor moet zorgen dat het Zorginstituut Nederland, ook indien beslag ligt op het inkomen, de bestuursrechtelijke premie kan innen voor zover deze al niet als "bronheffing" wordt ingehouden.

Vandaar dat in de betreffende bepaling is geregeld dat "de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475d van die wet, louter ten aanzien van de vordering van het Zorginstituut " wordt verlaagd.

Hoogachtend,

mr. E.A.J. Bruinsma
Senior Beleidsadviseur
plv. juridisch controller Cluster W&I Rotterdam